

Una vida de tempesta

Jean Echenoz va néixer el 1947 a la localitat francesa d'Orange
QUIM PUIG

LLAMPECS
Jean Echenoz.

Traducció:
Anna Casassas
Editorial: Raig Verd
Barcelona, 2016
Pàgines: 158
Preu: 14 euros

Llampecs és un títol que s'origina en part a partir d'una llegenda urbana sobre el naixement de Nikola Tesla. És fàcil trobar-ne referències al Google, fins i tot a l'article en català de la Viquipèdia sobre aquest enginyer, físic, matemàtic i sobretot inventor serbo-nord-americà. Jean Echenoz, justament, comença *Llampecs* –una bona traducció d'Anna Casassas– partint d'aquesta llegenda. Gregor –el nom del protagonista d'aquesta novel·la, perquè *Llampecs* no és una biografia sobre Nikola Tesla, sinó la novel·la biogràfica de la seva vida– neix justament una nit de tempesta. “A tothom li agrada saber quan va néixer”. Però Gregor no ho sabrà mai. Va arribar al món entre les 11 i la 1 de la nit, entre dos dies, doncs, en el moment just que un llampec gegantí va provocar que ningú no pensés a mirar els rellotges.

Aquella llegenda urbana relaciona el naixement de Tesla –llavors encara en un lloc de l'imperi austrohongarès– amb els vampirs i amb la seva carrera posterior d'inventor, tan lligada a l'electricitat. Echenoz, però, ho relaciona també amb el caràcter antipàtic, nerviós, rebec, reblert de mutismes i d'excentricitats de Gregor. Un bon cop defecte per a una novel·la que

atrapa, bo i que no em sorprendria saber que Echenoz hagi pouat també del que hi ha a la xarxa. En poc més de 150 planes, Echenoz fa ascendir Gregor fins als cims de l'èxit gràcies sobretot al corrent altern i el fa descendir com un llampec després del fracàs relatiu de l'etapa de Colorado i de l'invent de la ràdio, sovint sota tempestes violentes carregades de llampecs.

No em costa escriure que d'entrada vaig pensar que Echenoz havia escrit una novel·la d'encàrrec, molt a l'abast d'algú que com ell va estudiar enginyeria i que fa temps que viu o que suposo que prova de viure d'escriure. I això no obstant, *Llampecs* val la pena perquè Echenoz és un mestre. Concís, breu, irònic, enginyós, esforçadament clar, servint-se d'una prosa aparentment senzilla, sap transmetre una emoció d'alt voltatge. Hi trobaran molts d'aquells trets que ens fan humans i que,

paradoxalment també, sovint ens allunyen dels individus de la nostra espècie: l'enveja, l'ègo, l'interès, l'avarícia, la crueltat, la solitud, l'engany, la perfídia, l'obsessió i l'amor encara que sigui als ocells.

Potser per damunt de tot destaca l'excentricitat obsessiva de Gregor, tan ben dotat per inventar com incapaç de rendibilitzar els seus invents. Més amoïnat per moure's en un entorn ascètic que no per relacionar-se amb algú, descomptant –i encara parcialment– Ethel Axelrod, heus aquí un geni incapaç de fer-se un lloc sòlid al món. Jo diria que a quasi tothom li hauria agradat haver conegut algú com Gregor, fins i tot haver-hi intimat. Amb la mateixa unanimitat, però que ningú no voldria haver estat com ell, tan supremament inferior, per entendre'ns. Nosaltres que, quan volem inventar, comencem deambulant per Ikea. *

POESIA MIQUEL·LLUÍS MUNTANÉ

Si la poesia és una manifestació que té el llenguatge com a protagonista, la seva essència consisteix a eixamplar el significat de les paraules i una de les seves millors virtuts rau, en efecte, en la construcció d'un codi que fa possible, gràcies a l'extensió dels camps semàntics, la penetració simbòlica fins a nivells d'una gran profunditat; el talent i l'ofici del poeta li dicten la mesura d'aquesta extensió connotativa.

D'ençà que es va donar a conèixer l'any 1999 en guanyar el premi Amadeu Oller amb *Última ronda*, Ricard Mirabete (Barcelona, 1971) ha anat construint, sense pressa, una obra de notable solidesa, i en el seu nou llibre, *Cel estàtic d'elevadors*, ha portat aquest plantejament un pas més enllà. En aquest poemari –vehiculat per Gregal, un bon exemple de l'actual esplet de segells independents que editen poesia amb

El poder subtil de les paraules

cura i bon gust–, dividit en tres parts i il·lustrat amb fotografies de Carles Mercader, l'autor ha reeixit a mantenir l'equilibri entre tradició i modernitat, així com el manté, seguint la metàfora a què s'acull, entre la quietud (cel estàtic) i el dinamisme (elevadors).

Mirabete és un autor que elabora els seus textos amb minuciositat i exigència; això, afegit a un domini excel·lent de l'idioma, el porta a construccions que at-

nyen, de vegades, una potència i una capacitat de suggestió sorprenents: “Som un desert de sal d'aus fugitives”. D'igual manera, el coneixement de la tradició li permet conjuminar les possibilitats que aquesta li ofereix amb formes renovadores que imprimeixen a la seva poesia un toc de modernitat que el connecta amb una sensibilitat radicalment contemporània; aquest aliatge de classicisme i avantguarda es veu reforçat també per l'habilitat amb què combina la rima i la mètrica regulars amb girs d'una calculada gosadia lèxica i sintàctica.

A *Cel estàtic d'elevadors* l'autor ha optat per una veu que descarta la comoditat dels camins fressats, que atrapa el lector i l'obliga a seguir-lo amb els sentits tensats; només així penetrem la intenció de versos com: “Imaginar-te com sal a les mans”.